

Читання

Розділ 2. Без слова немає мови, а без мови - книги

Сьогодні
18.09.2024

Урок
№ 11

Всім.pptx
Нова українська школа

**Наша мова — безцінний скарб.
А. Коваль «Наша мова»**

Сьогодні
18.09.2024

Дата: 20.09.2024

Клас: 3-А

Урок: літературне читання

Вчитель: Мугак Н.І.

Тема. **Наша мова — безцінний скарб. А. Коваль «Наша мова».**
Ознайомлення з терміном науково-художнє оповідання. Добір заголовків до частин тексту. Підготовка до стислого переказу .

Мета: продовжувати знайомити учнів з українськими письменниками та мовознавцями; викликати інтерес до слова, його походження; навчати помічати незвичайне у звичайному; удосконалювати навички правильного виразного читання; розвивати зв'язне мовлення, уяву, фантазію учнів, збагачувати словниковий запас, розширювати світогляд учнів; виховувати любов до рідного слова.

Сьогодні
18.09.2024

Емоційне налаштування.

Доброго ранку, сонечко ясне!
Доброго ранку, земле прекрасна!
Доброго ранку, дерева багряні!
Доброго ранку, квіти духмяні!
Доброго ранку, птахи галасливі!
Доброго ранку, діти щасливі!

Сьогодні
18.09.2024

Вступне слово до розділу. Читання тексту вчителем.

Слово, мова, книга... Без них не можна уявити нашого життя. Вони несуть світло знань, дають людям змогу почути та зрозуміти одне одного.

У цьому розділі **ви прочитаєте** вірші й оповідання про те, як виникла й розвивалася наша мова, як створювалися книжки, як їх потрібно читати й берегти.

Читаючи твори цього розділу, ви будете:

- ❖ визначати нову інформацію;
- ❖ дізнаватися значення незнайомих вам слів;
- ❖ запам'ятовувати відомості, які виділено в тексті;
- ❖ знаходити у тексті ключові слова;
- ❖ добирати заголовки до частин тексту; вчитися стисло переказувати прочитане;
- ❖ у «Медіавіконці» познайомитесь із Музеєм книги і друкарства.

Сьогодні
18.09.2024

Вступне слово до розділу. Читання тексту вчителем.

Мова для нас — явище звичне.

Здається, вона існувала завжди. Але це не так. Українська мова, якою ми зараз розмовляємо, розвивалася протягом багатьох століть.

Розвивається вона й нині. Дізнаватися про значення старих і нових слів, їх походження дуже цікаво й повчально. Інколи історія одного слова може багато розповісти про давні події, відкриття, зв'язки між народами.

Сьогодні
18.09.2024

Вступне слово до розділу. Читання тексту вчителем.

Досліджуючи таємниці мови, учені
відкривають не лише історію слів, а й
життя народу, його душу.

Захопливі розповіді про те, як
приходять до нас нові слова, хто їх
придумує, як вони мандрують світом,
створила відома вчена-мовознавиця

Алла КОВАЛЬ.

Сьогодні
18.09.2024

Пригадаємо - письменниця Алла Коваль.

**Алла Петрівна
Коваль -**
українська письменниця
мовознавець, доктор
філологічних наук,
професор.

Сьогодні
18.09.2024

Опрацювання тексту А.Коваль «Наша» мова (скорочено).
«Якими були люди до винайдення мови?». Читання тексту вчителем.

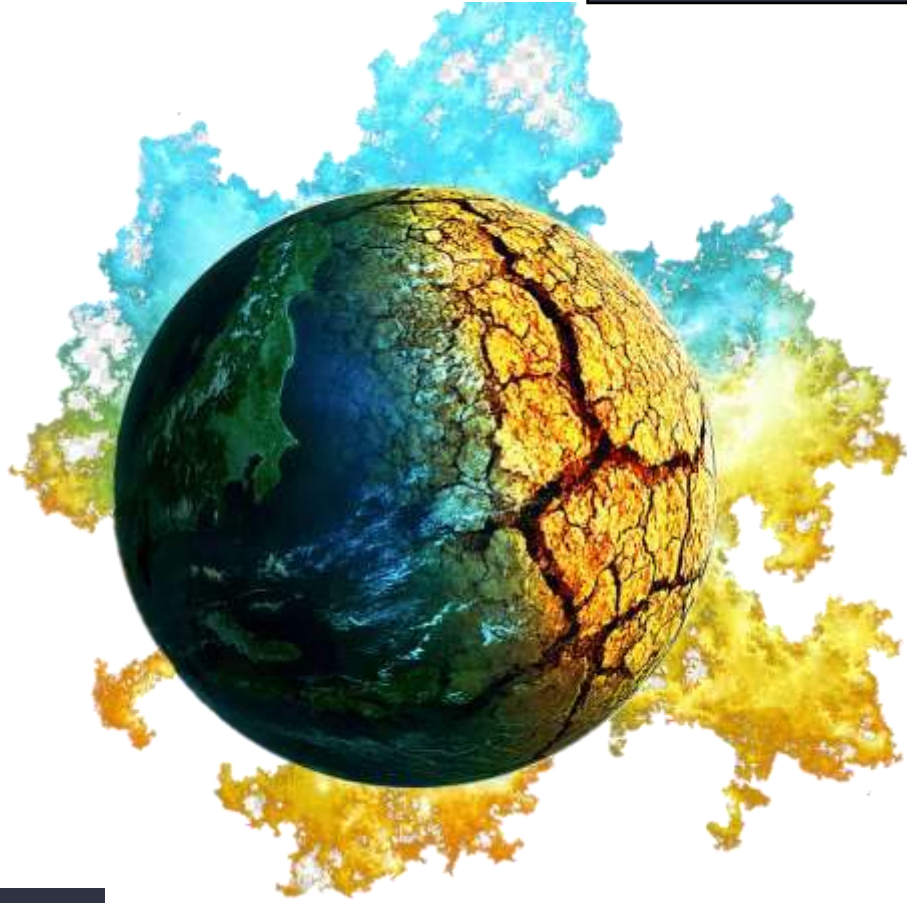
НАША МОВА (Скорочено)

Якими були люди до винайдення мови?

Прислухайтесь: з ранку й до вечора навколо вас звучить мова. Ось у сусідній кімнаті з кимось розмовляє мама, з вулиці долітають ледь чутні голоси людей. Ми всі так звикли до цього, що майже не помічаємо звучання мови.

Опрацювання тексту А.Коваль «Наша» мова (скорочено).
«Якими були люди до винайдення мови?». Читання тексту вчителем.

**Ми чуємо її лише тоді, коли вона
звернена до нас безпосередньо*.**

**А тепер припустимо на хвилинку, що
мови нашої — та й інших мов на землі
— ще немає. Якою була б земля? Якими
були б ми? Навіть уявити важко, яка б
це була сумна й похмура картина:
немає великих міст, ба, навіть малих
сіл, не ходять поїзди, не літають літаки,
немає автомобілів, скрізь тихо, пусто й
сумно.**

Сьогодні
18.09.2024

Опрацювання тексту А.Коваль «Наша» мова (скорочено).
«Якими були люди до винайдення мови?». Читання тексту вчителем.

А хто там боязко визирає з печери? Та то ж первісна людина! Скоцюрбилась від холоду й страху, щільніше натягає на голі плечі якусь шкуру, сторожко оглядається...
Такими наші пращури* були колись, такими б надовго вони залишались, якби не зробили геніального відкриття: винайшли мову.

Сьогодні
18.09.2024

Рухлива вправа для очей.

Безпосередньо – *прямо.*
Пращури – *далекі*
предки.

Сьогодні
18.09.2024

Прочитайте слова, правильно ставте наголос.

віна́йдення
прислуха́йтеся
навко́ло
сусі́дній
поміча́ємо
звуча́ння
зве́рнена

припу́стимо
пе́рвісна
скоцю́рбилась
щі́льніше
сто́рожко
геніа́льного
віна́йшли

Сьогодні
18.09.2024

Читання оповідання учнями. Бесіда за змістом тексту з елементами
вибіркового читання.

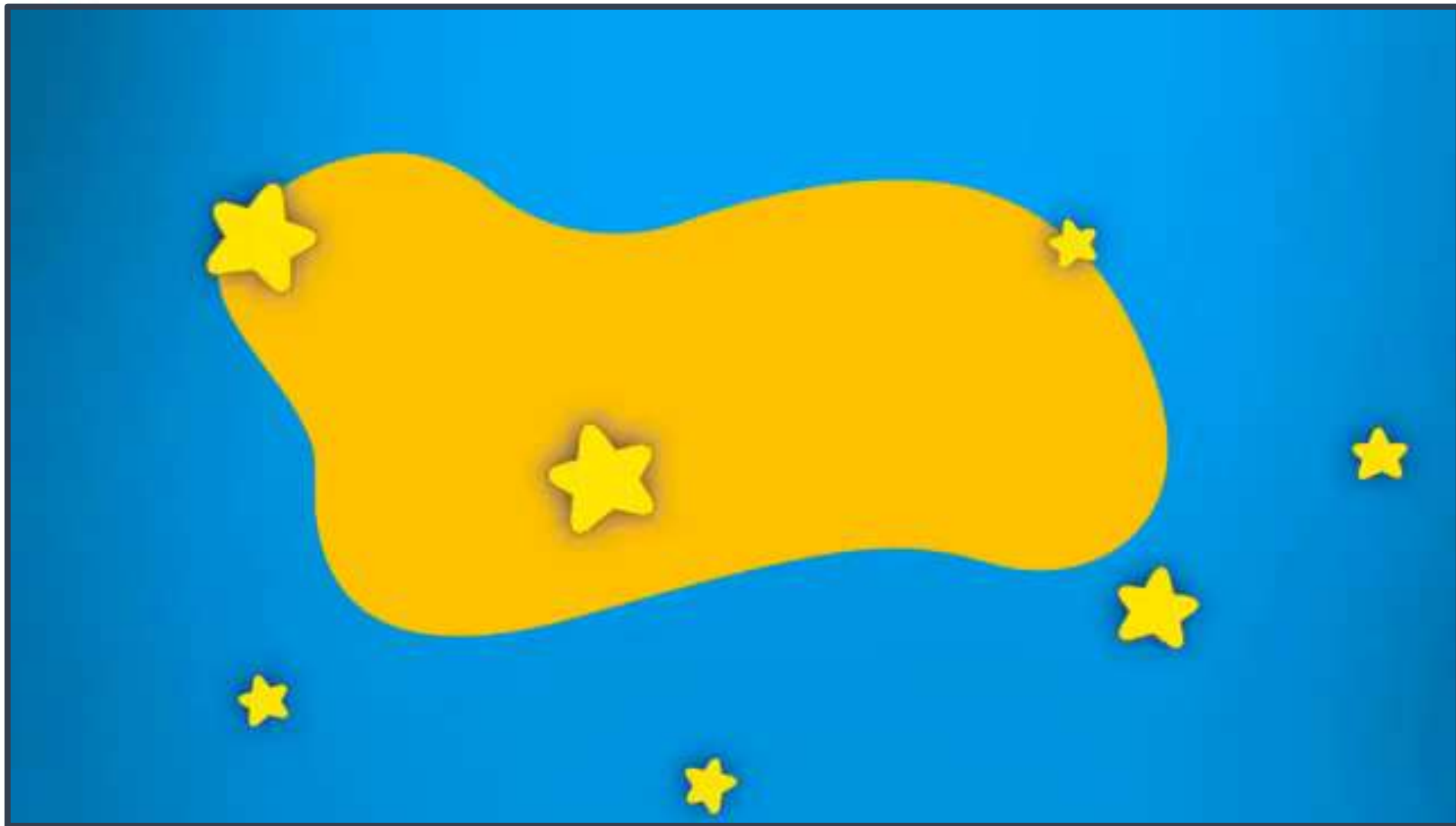
- ❖ Прочитай оповідання.
- ❖ Прочитай частини оповідання?
- ❖ Знайди, чому ми майже не
- ❖ Яке гасло наші предки

Сьогодні
18.09.2024

Фізкультхвилинка.

VIDEO

Сьогодні
18.09.2024

Опрацювання тексту А.Коваль «Наша» мова (скорочено). «Чому поява мови докорінно змінила життя людей?». Читання тексту вчителем.

Чому поява мови докорінно змінила життя людей?

Мова допомагала людям порозумітися між собою, ставала у пригоді нашим предкам у їхньому важкому житті. Разом, усім великим родом, легше було корчувати ліс, звільняючи місце для посівів, разом приручати, а потім пасти худобу. І якщо раніше кожен сам повинен був додуматися до того, як зробити ту чи іншу роботу, то, маючи мову, можна було розповісти

Сьогодні
18.09.2024

Опрацювання тексту А.Коваль «Наша» мова (скорочено). «Чому поява мови докорінно змінила життя людей?». Читання тексту вчителем.

молодшим про все, передати їм свій досвід.

І тепер кожному наступному поколінню людей не треба було розпочинати все із самого початку.

Мова первісних людей була дуже бідною. Вона складалася з небагатьох слів. Значення кожного такого слова було нечітким, його супроводжували жестами, які допомагали людям порозумітися. Та минали століття, змінювалися люди, розвивалася й мова...

Сьогодні
18.09.2024

Прочитайте слова, правильно ставте наголос.

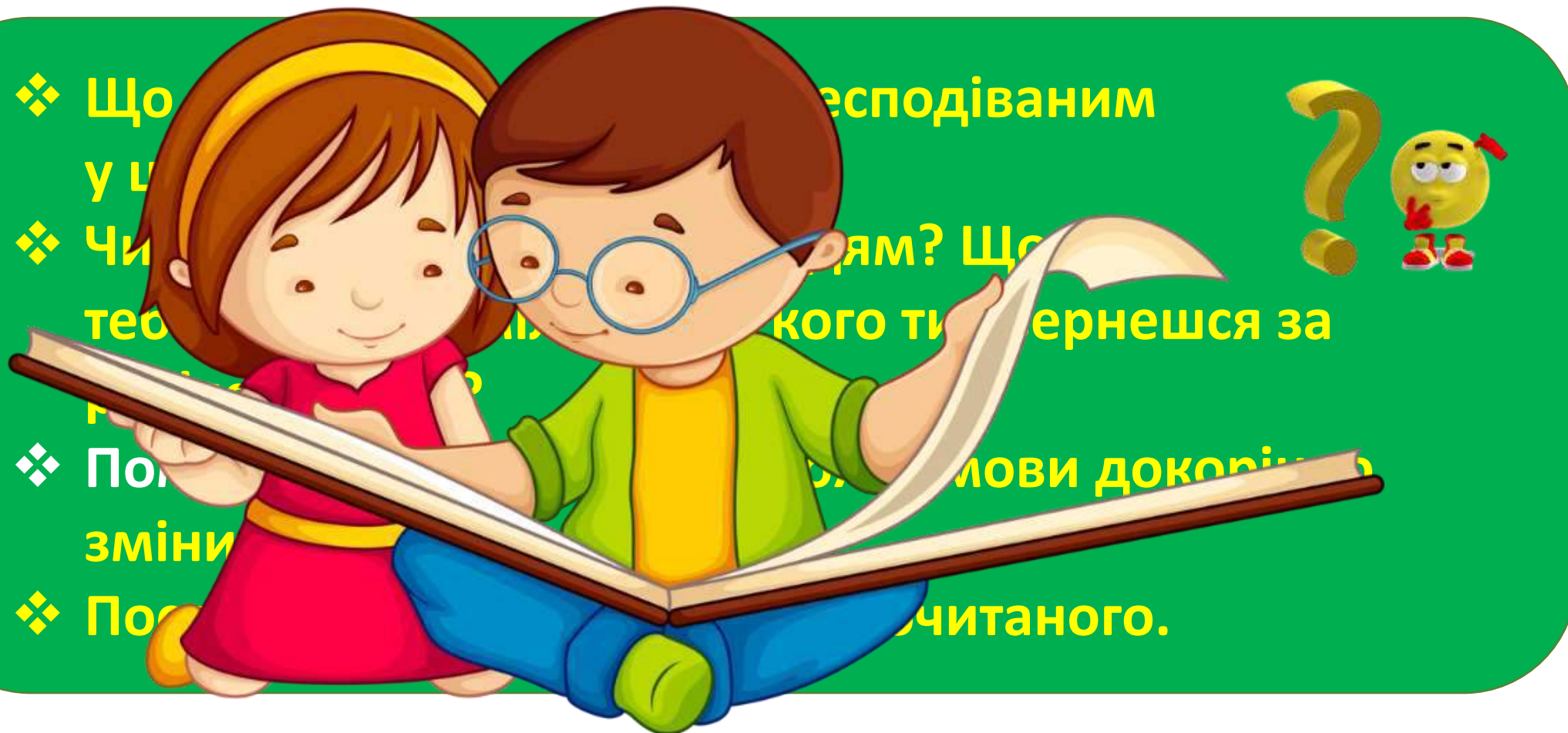
допомага́ла
порозу́мітися
їхньо́му
ра́зом
корчува́ти
звільня́ючи
прируча́ти

па́сти
пе́рвісних
нечі́тким
супрово́джували
порозу́мітися
змі́нювалися
розвива́лася

Сьогодні
18.09.2024

Читання оповідання учнями. Бесіда за змістом тексту з елементами
вибіркового читання.

Сьогодні
18.09.2024

Опрацювання тексту А.Коваль «Наша» мова (скорочено). «Дивовижний винахід». Читання тексту вчителем.

Дивовижний винахід

А далі сталася подія величезної ваги: люди винайшли письмо. Наше слов'янське письмо — знайомі й звичні літери абетки — пройшло довжелезний шлях, поки дійшло до нас. Поклав початок цьому один дуже давній і беручий* народ — фінікійці, які жили за 30 століть до нас. Їхнє письмо запозичили й вдосконалили стародавні греки.

Слов'янська азбука була зроблена за зразком грецької. До 24 грецьких літер було додано ще 19.

Сьогодні
18.09.2024

Опрацювання тексту А.Коваль «Наша» мова (скорочено). «Дивовижний винахід». Читання тексту вчителем.

На наші українські землі ця азбука прийшла понад тисячу років тому. Увесь цей час вона змінювалась, аж поки не стала такою, якою ми сьогодні й користуємося. **Важко навіть сказати, скільки людей протягом століть доклали зусиль, щоб сьогодні ми з вами могли писати й читати.**

Скільки мов на Землі? Вважають, що приблизно 5 тисяч.

Українська мова належить до високорозвинених мов світу. Багато зробили для її вдосконалення письменники та письменниці,

Опрацювання тексту А.Коваль «Наша» мова (скорочено). «Дивовижний винахід». Читання тексту вчителем.

Тарас Григорович
Шевченко

вчені, видавці книжок, газет і журналів, освічені люди різних часів. **Почесне місце належить Тарасові Григоровичу Шевченку, який обробив, відшліфував і показав світові дорогоцінне каміння — мову простого, пригнобленого тоді народу України...**

Багато нових слів ми запозичили у своїх близьких і далеких сусідів.

Уся наша планета оповита невидимими шляхами, що ними мандрували й нині мандрують слова.

Сьогодні
18.09.2024

Опрацювання тексту А.Коваль «Наша» мова (скорочено). «Дивовижний винахід». Читання тексту вчителем.

Адже всі народи світу навчилися говорити на одному мові. Навчимося й ми сьогодні...

Щоб вільно, невимушено, красиво розмовляти, треба вчитися... Намагатися зрозуміти правила, запам'ятовувати нові слова й прислів'я та приказки, бо це збагачує вашу мову, розповідати вірші, бо це розвиває пам'ять. І тоді, послухавши вас, кожний скаже: «Як прекрасно звучить українська мова!».

Беручкий – дуже працюючий.

Пригноблений – позбавлений
прав, можливості вільно жити.

Сьогодні
18.09.2024

Прочитайте слова, правильно ставте наголос.

ви́нахід
ви́найшли
слов'я́нське
довже́лезний
фіні́кійці
високо́розвинених
гре́цької

відшліфува́в
дорогоці́нне
камі́ння
опо́віта
невиди́мими
невиму́шено
запам'ято́вування

Сьогодні
18.09.2024

Читання оповідання учнями. Бесіда за змістом тексту з елементами
вибіркового читання.

- ❖ Що відкрила для себе в про...
- ❖ Що сказало сільське сільсько?
- ❖ Як ... в тексті?
- Чи зрозуміли ...

Сьогодні
18.09.2024

Робота в групі. **Поміркуйте разом** над порадами автора щодо вивчення мови.

- ❖ Як ви зрозуміли виділені речення?
- ❖ Прочитайте заголовки до частин тексту. Це буде його план.
- ❖ Підготуйтесь удома до стислого переказу прочитаного.
- ❖ Передайте послідовність розвитку мови.

Сьогодні
18.09.2024

Підсумок прочитаного. Читання тексту вчителем.

**За зразком якої азбуки було
створено слов'янську?**

**А) фінікійської; Б) грецької;
В) латинської .**

**Зверніть увагу! У цьому тексті йдеться
про правдиві події, факти, назви
країн, які відомі в науці. Тому такі
оповідання є науково-художніми.**

Сьогодні
18.09.2024

Вправа «Інтерв'ю».

Що нового ви
сьогодні
дізнались?

Що було цікавого
на уроці?

Що найбільше
ваш вразило чи
здивувало під
час уроку?

Про що б ви
хотіли ще
дізнатися?

Сьогодні
18.09.2024

Пояснення домашнього завдання.

Підручник с.20-23.
Прочитайте текст Алли Коваль
«Наша мова»,
склади сенкан до слова **мова**.

Аудіо, відео звіт читання та фото
сенкану надсилайте на освітню
платформу Н.итан
Творчих успіхів!

Сьогодні
18.09.2024

Рефлексія. Оберіть відповідну цеглинку лего.

A green 1x4 LEGO brick with eight studs on top.

*На уроці мені
дуже сподобалось.*

A yellow 1x4 LEGO brick with eight studs on top.

*На уроці мені
сподобалось.*

A red 1x4 LEGO brick with eight studs on top.

*На уроці мені
не сподобалось.*